

Technická zpráva – Měření a regulace (MaR)

Městský úřad Ostrov – vytápění, TV a VZT

Datum: 19.08.2025

0. Identifikace a rozsah

Objekt: Městský úřad Ostrov – Zámek

Místo instalace: výměníková stanice / strojovna ÚT (rozvaděč RA14)

Rozsah dokumentu: návrh a popis systému měření a regulace (MaR) pro vytápění (8 větví), přípravu teplé vody (TV) a napojení VZT (ohřev).

Tento dokument je přílohou k technické zprávě ÚT; cenový výkaz MaR je zpracován samostatně.

1. Podklady a východiska

- Projekt vytápění a návrh úprav rozdělovacích větví (samostatné směšování 8 větví).
- Dokumentace DPS MaR – rozvaděč RA14 (schémata napájení, I/O, adresace, kabeláže, HMI, M-Bus).
- Požadavky investora: úsporný provoz s časovými útlumy, ekvitermní regulace, vzdálený dohled, archivace dat, napojení TUV a VZT.
- Provozní praxe současného stavu – jedna centrální směšovací smyčka a nekoncepční řízení, bez zonální regulace.

2. Popis systému a architektura MaR

Systém MaR je řešen v rozvaděči RA14 ve strojovně ÚT. Jádrem systému je PLC domat markMX.3 s rozšiřujícími moduly a lokálním dotykovým terminálem HT300 na dveřích rozvaděče. Napájení řídicí části je 24 VDC (min. 120 W). Komunikace: Ethernet (RJ45) do lokální sítě/internetu pro vizualizaci a vzdálený dohled; M-Bus převodník R095 (RS232↔M-Bus) pro odečet kalorimetru. Rozvaděč zajišťuje start/stop oběhových čerpadel pro jednotlivé větve a TUV/VZT, řízení směšovacích ventilů větví přes servopohony 0–10 V a sběr analogových veličin (teploty Pt1000, tlak 4–20 mA).

3. Hlavní prvky MaR (hardware)

- Řídicí jednotka: domat markMX.3 (CPU, komunikační porty RS232/RS485/Ethernet).
- HMI: domat HT300 – grafický dotykový panel na dveřích rozvaděče (základní ovládání, přehledy, alarmy).
- Analogové vstupní moduly: domat R560 (8AI RVI) – sběr Pt1000/0–10 V (teploty větví, TV, primár, sek.).
- M-Bus převodník: domat R095 (RS232↔M-Bus), kapacita do ~25 měřičů (v projektu využít kalorimetr výměňkové stanice).
- Servopohony směšovacích ventilů: Belimo NR24A-SR (0–10 V řízení, 2–10 V zpětná vazba).
- Snímače teplot: Pt1000 (domat ALTF02/ATF1) – venkovní, primár/sekundár, výstup/vrat jednotlivých větví, TUV a cirkulace.
- Snímač tlaku topného systému: domat SHDI-6, výstup 4–20 mA, G1/2" přes 3-cestný kohout.
- Detekce zaplavení strojovny: REGMET DZ4 (4–20 mA) + havarijní kontakt HR (1=OK).
- Oběhová čerpadla: Grundfos Magna3/Magna1/Alpha2 (větve V1–V8), Wilo pro TUV nabíjení/cirkulaci a VZT.
- Rozhraní čerpadel: start/stop (DO), provozní stav (DI); vlastní regulace Δp u čerpadel s elektronikou zůstává lokální.

4. Měřené veličiny (výčet čidel)

- Teplota venkovní (Pt1000).
- Prostorová teplota u rozvaděče (Pt1000) – informativní.
- Primární okruh CZT: přívod/vrat (Pt1000) před a za HVDT.
- Sekundární okruh: přívod/vrat každé větve V1–V8 (Pt1000).
- TUV: výstup z ohřevu a vrat TV, cirkulace (Pt1000).
- Tlak topného systému (4–20 mA).
- Sonda zaplavení strojovny (4–20 mA) + binární hlídání HR.
- M-Bus: kalorimetr VS – teplo, průtok, teploty (odečet a archivace).

5. Funkce řízení – vytápění (větve V1–V8)

Každá větev má vlastní směšovací ventil s pohonem (0–10 V) a samostatné oběhové čerpadlo. Řízení probíhá ekvitermně s možností časových útlumů a korekcí. Start/stop čerpadel zajišťuje MaR; regulační křivka a limity jsou nastavitelné z HMI.

Hlavní body:

- Řízená veličina: teplota výstupu větve ($T_{\text{výstup_Vi}}$) dle ekvitermní křivky a režimu (komfort/útlum).
- Akční zásah: 0–10 V na servopohon směšovače; protimrazové omezení při nízkých T venku.
- Čerpadlo větve: logika AUT/0/ZAP přes místní přepínač; v AUT povel DO, návrat DI ,Provoz‘.
- Ochrany: minimální ΔT , max. $T_{\text{výstup}}$, havarijní STOP při zaplavení nebo výpadku 24 V.
- Optimalizace: posun ekvitermy, noční/ víkendové útlumy, náběh před provozem (prediktivní start).

6. Funkce řízení – příprava TV

Ohřev TV je řízen nabíjecím čerpadlem s vazbou na teplotu zásobníku (Aquamat) a na požadavek hygienického režimu. Cirkulace TV udržuje teplotu v cirkulačním okruhu dle nastavené hodnoty a harmonogramu.

- Nabíjení: povel DO, DI ,Provoz‘, podmínky – potřeba ohřevu, blokády havarijní (zaplavení, přetlak).
- Cirkulace: časové programy (snížení mimo provoz), hlídání min. teploty; hygienický ohřev (antilegionella) v definovaných termínech.
- Alarmy: porucha čerpadla, nedosažení teploty, porucha snímače.

7. Funkce řízení – VZT (ohřev)

Napojení VZT: provoz podávacího čerpadla podle požadavku z VZT jednotky (binární signál/komunikace). Při požadavku běží čerpadlo a řídí se směšování/ventil topnic v režii VZT řízení, případně dohled MaR – teploty a stavy.

- Blokace: zamrznutí topnice (signál z VZT), havarijní stavy MaR.
- Monitoring: T před/za topnicí, trendování, alarm při mimořádných hodnotách.

8. Havarijní a alarmové stavy

- Ztráta napájení 24 VDC řídicí části – generuje alarm a bezpečné vypnutí povelů.
- Zaplavení strojovny – analog + HR; okamžité zastavení čerpadel, uzavření směšovačů, alarm.

- • Porucha čerpadel V1–V8, TUV a VZT – nesoulad DO/DI, dlouhé doběhy bez potvrzení stavu.
- • Teplotní meze – překročení max. výstupní teploty větve, nedosažení teploty TV, porucha čidel (mimo rozsah).
- • Komunikace – výpadek M-Bus (kalorimetr), ztráta LAN.

9. Vizualizace a ovládání (HMI/SCADA)

Lokální panel HT300 zobrazuje: přehled větví (8 zón), TUV a VZT, alarmy, časové programy, grafy trendů a servisní stránky. Nastavení ekvitermních křivek, komfort/útlum, teplot TV a časové programy jsou dostupné dle uživatelských práv. Dálkový přístup je možný přes LAN/VPN.

10. Komunikace a kybernetická bezpečnost

- Ethernet RJ45 – lokální síť investora; doporučeno oddělené VLAN pro MaR a přístup přes VPN.
- Uživatelské role a hesla – minimálně: obsluha, správce, servis; audit změn vybraných parametrů.
- Zálohování konfigurace, pravidelná exportní záloha trendů.

11. Režimy provozu, ekvitermy a útlumy

Pro každou větev V1–V8 jsou definovány režimy: Komfort / Útlum / Vypnuto. Ekvitermní křivky jsou nastavitelné a posuvem korigovatelné. Harmonogramy respektují provozní dobu úřadu (pracovní dny/ víkendy, svátky). Ranní náběh optimalizuje start dle venkovní teploty a tepelné setrvačnosti.

12. Trendy, archivace a reporty

Měřené veličiny (T, p, provozní stavy, energetická data z kalorimetru) jsou archivovány s periodou 1–5 min. Archivace min. 12 měsíců, export CSV. Reporty: měsíční souhrn spotřeby tepla a provozních hodin čerpadel.

13. Zkoušky, uvádění do provozu a předání

- • FAT rozvaděče: kontrola I/O, napájení, simulace základních funkcí.
- • SAT na místě: 100% zkouška I/O proti technologii, test alarmů, ověření trendů a vizualizace.
- • Seřízení ekviterm a časů, vyvážení větví ve spolupráci s topenářem.
- • Školení obsluhy, předání dokumentace, zálohy konfigurace.

14. Provoz, údržba a servis

- Pravidelná kontrola zálohování, stavu baterie RTC (pokud je), čištění rozvaděče, dotažení svorek.
- Kalibrace/ověření klíčových čidel (venkovní, TV) 1× ročně; test alarmu zaplavení.
- Aktualizace firmware pouze schválenou verzí po záloze.

15. Normy a předpisy

- ČSN EN 15232-1 – Energetická náročnost budov – Vliv systémů automatizace a řízení budov (BACS).
- ČSN 33 2000 – Elektrické instalace nízkého napětí (bezpečnost, jištění, ochrana).
- ČSN EN 61010-1 – Bezpečnost elektrických měřicích, řídicích a laboratorních zařízení.
- ČSN EN 61326 – EMC požadavky na měřicí a řídicí zařízení.
- Související normy topenářské části dle TZ ÚT (ČSN 06 0310, ČSN EN 12828 aj.).

Příloha A – Přehled I/O a adresace

Tag	Typ I/O	Popis	Poznámka
DO_PUMP_V1_RUN	DO	Start/stop čerpadla větve V1	AUT/0/ZAP přepínač; návrat DI
DI_PUMP_V1_STATUS	DI	Provozní stav čerpadla V1	kontaktní návrat
AO_VLV_V1_CMD	AO 0–10 V	Servopohon směšovače V1	Belimo NR24A-SR
AI_VLV_V1_FBK	AI 2–10 V	Zpětná vazba polohy V1	pokud osazeno
AI_T_V1_SUP	AI Pt1000	Teplota výstup větve V1	
AI_T_V1_RET	AI Pt1000	Teplota vrat větve V1	
DO_PUMP_V2_RUN	DO	Start/stop čerpadla větve V2	AUT/0/ZAP přepínač; návrat DI

DI_PUMP_V2_STATUS	DI	Provozní stav čerpadla V2	kontaktní návrat
AO_VLV_V2_CMD	AO 0–10 V	Servopohon směšovače V2	Belimo NR24A-SR
AI_VLV_V2_FBK	AI 2–10 V	Zpětná vazba polohy V2	pokud osazeno
AI_T_V2_SUP	AI Pt1000	Teplota výstup větve V2	
AI_T_V2_RET	AI Pt1000	Teplota vrat větve V2	
DO_PUMP_V3_RUN	DO	Start/stop čerpadla větve V3	AUT/0/ZAP přepínač; návrat DI
DI_PUMP_V3_STATUS	DI	Provozní stav čerpadla V3	kontaktní návrat
AO_VLV_V3_CMD	AO 0–10 V	Servopohon směšovače V3	Belimo NR24A-SR
AI_VLV_V3_FBK	AI 2–10 V	Zpětná vazba polohy V3	pokud osazeno
AI_T_V3_SUP	AI Pt1000	Teplota výstup větve V3	
AI_T_V3_RET	AI Pt1000	Teplota vrat větve V3	
DO_PUMP_V4_RUN	DO	Start/stop čerpadla větve V4	AUT/0/ZAP přepínač; návrat DI
DI_PUMP_V4_STATUS	DI	Provozní stav čerpadla V4	kontaktní návrat
AO_VLV_V4_CMD	AO 0–10 V	Servopohon směšovače V4	Belimo NR24A-SR
AI_VLV_V4_FBK	AI 2–10 V	Zpětná vazba polohy V4	pokud osazeno

AI_T_V4_SUP	AI Pt1000	Teplota výstup větve V4	
AI_T_V4_RET	AI Pt1000	Teplota vrat větve V4	
DO_PUMP_V5_RUN	DO	Start/stop čerpadla větve V5	AUT/0/ZAP přepínač; návrat DI
DI_PUMP_V5_STATUS	DI	Provozní stav čerpadla V5	kontaktní návrat
AO_VLV_V5_CMD	AO 0–10 V	Servopohon směšovače V5	Belimo NR24A-SR
AI_VLV_V5_FBK	AI 2–10 V	Zpětná vazba polohy V5	pokud osazeno
AI_T_V5_SUP	AI Pt1000	Teplota výstup větve V5	
AI_T_V5_RET	AI Pt1000	Teplota vrat větve V5	
DO_PUMP_V6_RUN	DO	Start/stop čerpadla větve V6	AUT/0/ZAP přepínač; návrat DI
DI_PUMP_V6_STATUS	DI	Provozní stav čerpadla V6	kontaktní návrat
AO_VLV_V6_CMD	AO 0–10 V	Servopohon směšovače V6	Belimo NR24A-SR
AI_VLV_V6_FBK	AI 2–10 V	Zpětná vazba polohy V6	pokud osazeno
AI_T_V6_SUP	AI Pt1000	Teplota výstup větve V6	
AI_T_V6_RET	AI Pt1000	Teplota vrat větve V6	
DO_PUMP_V7_RUN	DO	Start/stop čerpadla větve V7	AUT/0/ZAP přepínač; návrat DI

DI_PUMP_V7_STATUS	DI	Provozní stav čerpadla V7	kontaktní návrat
AO_VLV_V7_CMD	AO 0–10 V	Servopohon směšovače V7	Belimo NR24A-SR
AI_VLV_V7_FBK	AI 2–10 V	Zpětná vazba polohy V7	pokud osazeno
AI_T_V7_SUP	AI Pt1000	Teplota výstup větve V7	
AI_T_V7_RET	AI Pt1000	Teplota vrat větve V7	
DO_PUMP_V8_RUN	DO	Start/stop čerpadla větve V8	AUT/0/ZAP přepínač; návrat DI
DI_PUMP_V8_STATUS	DI	Provozní stav čerpadla V8	kontaktní návrat
AO_VLV_V8_CMD	AO 0–10 V	Servopohon směšovače V8	Belimo NR24A-SR
AI_VLV_V8_FBK	AI 2–10 V	Zpětná vazba polohy V8	pokud osazeno
AI_T_V8_SUP	AI Pt1000	Teplota výstup větve V8	
AI_T_V8_RET	AI Pt1000	Teplota vrat větve V8	
AI_T_OUT	AI Pt1000	Teplota venkovní	
AI_T_PRI_SUP/RET	AI Pt1000	Primární přívod/vrat CZT (před/za HVDT)	
AI_T_TUV_SUP/RET	AI Pt1000	Teplota TV výstup/vrat	
AI_T_TUV_CIRC_SUP/RET	AI Pt1000	Teplota cirkulace TV	
DO_PUMP_TUV_CHARGE	DO	Povel nabíjecímu	DI návrat provozu

		čerpádlu TV	
DO_PUMP_TUV_CIRC	DO	Povel cirkulačnímu čerpádlu TV	DI návrat provozu
DO_PUMP_VZT	DO	Povel čerpádlu VZT podávacímu	podle požadavku VZT
DI_PUMP_TUV/VZT_STATUS	DI	Provozní stavy čerpadel TUV a VZT	
AI_P_SYS	AI 4–20 mA	Tlak topného systému	domat SHDI-6
AI_FLOOD	AI 4–20 mA	Sonda zaplavení REGMET DZ4	
DI_FLOOD_OK	DI	Havarijní relé zaplavení (1=OK)	
MBUS_HEAT_METER	M-Bus	Kalorimetr VS – energie, průtok, T	přes R095